СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXXI. Число 211. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 11. вересня, 1923. VOL. XXXI. No. 211. Jersey City, N. J., Tuesday, September 11, 1923. THREE CENTS

ВСІ СПІРНІ ТОЧКИ ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ ПОЛАГОДЖЕНІ

ГАРИСБУРГ, Па., 8. вересня. — Нині до девятої години вечером полагоджено всі спірні точки межи страйкуючими майнерами твердого вугля та властителями копалень.

Зараз потім уряд майнерської юнії видав заклик до майнерів на збори трох округів майнерської юнії, щоби вони вислали делегатів на зїзд для потвердження угоди з властителями копалень. Зїзд має відбутися дня 17. вересня в Скрентоні, Па.

Як сей зїзд прийме умову, обі сторони її зараз підпишуть, і майнери вернуть до роботи.

Контракт має бути заключений на два роки.

МАЙНЕРСЬКА ЮНІЯ ОБЖАЛОВУЄ БОЛЬШЕВИКІВ З МОСКВИ

НЮ ЙОРК, 8. вересня. — Майнерська юнія оголошує публично, що большевицькі агенти на приказ з Москви стараються розбивати робітничі організації, а передовсім майнерську юнію.

Як каже юнія, на провокаційну роботу вислано з Москви 1,100,000 долярів.

ПИНШО ДАЄ КУЛИДЖОВИ ПЛЯН ОБНИЖЕННЯ ЦІН НА ВУГОЛЬ

ГАРИСБУРГ, Па., 9. вересня. — Президент Кулидж дістав від пенсилвенійського губернатора Пиншо листа, в якому сей предкладає йому плян до обниження ціни твердого вугля так, щоби публика не потребувала платити 10-процентової підвишки робітничої заплати.

Плян Пиншо зводиться до того, що треба з одної сторони обтяти зиски посередників, торгуючих вуглем, а з другої сторони обнижити кошти перевозу вугля.

Пиншо заповідає, що він скличе в тій справі конференцію губернаторів трох стейтів, маючих копалні твердого вугля.

КАНАДИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ ГОРІВКИ

ВАШІНГТОН, 8. вересня. — Англійський та американський уряди згодилися, щоби незадовго відбулася в Отаві спільна конференція межи Канадою та Злу..еними Державами щодо способу, яким би Канада могла помагати Злученим Державам в виконуванню прогибіційного закона.

ПОНАД ТРИ МІЛІОНИ ДОЛЯРІВ ЗІБРАНО НА ДОПОМОГУ ЯПАНЦЯМ

ВАШІНГТОН, 8. вересня. — Як каже Американський Червоний Хрест, Америціканці зібрали вже на допомогу жертвам землетрусу в Япані понад три міліони долярів.

До неділі зложено було 3,134,100 долярів.

МЕКСИКАНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

ВАШІНГТОН, 8. вересня. — Американський уряд підписав з мексиканським урядом угоду, на основі котрої оба уряди мають установити комісію для розглянення взаїмних претенсій до себе Американців та Мексиканців.

БУНТ ВЯЗНИКІВ В ТЮРМІ

ЙОРК, Па., 80. вересня. — Тут збунтувалося кільканайцять вязників, переведених сюди зі стейтової вязниці в Філядельфії. Невдоволені з нової вязниці, вони кілька разів жадали, щоби їх переведено до другої вязниці. Вчора їх невдоволенне перейшло в простий бунт.

Вязники почали бити своїм начинням до їди до віконних кратів, зчиняючи пекольний гук. Не давши так нікому спати через цілу ніч, вони над раном подерли на дрібне шкамітте свою постіл та розсипали по долівці солому зі своїх ліжок. На сеї тепер кинули запалені сірники. Вязничні сторожі кинулися гасити огонь. Треба було отвирати комнати, здержати збунтованих вязників під загрозою револьвера та душити огонь. Заким се зроблено, кількох вязників стратило память від диму, а деякі навіть були тяжко попарені.

Збунтованих вязників опісля переведено в темниці.

СІМ АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ ЗГИНУЛО НА ТИХІМ ОКЕАНІ

САНТА БАРБАРА, Каліфорнія, 9. вересня. — Сім контр-торпедовців американської воєнної фльоти розбилося на скалах морського маяка Аргуело.

Причиною нещастя була густа мрака. При катастрофі втратило життє 23 моряків, всі майже з того самого корабля. 700 моряків других розбитих кораблів вирятовано.

Шкоду обчисляють на півчетверта міліона долярів.

НЕ ДОЗВАЛЯЮТЬ НА ЗБОРИ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

МАРТИНБУРГ, Вест Верджінія, 9. вересня. — Майор міста та міська рада відмовили Ку-Клакс-Кленови дозволу на відбутте публичних зборів на публичній площе.

Мейор заслонився подіями в Стюбенвил, Огайо, Карнегі, і других місцевостях, в котрих товпа нападала на членів Клена та тяжко їх побивала.

НОВІ ГРОШІ

ВАШІНГТОН, 9. вересня. — Департамент скарбу заповідає, що незадовго появляться нові паперові гроші.

Зміни заводиться нате, щоби запобігти підроблюванню гроший. З другої сторони не буде вже друкуватися дво-долярових банкнотів, бо Американці мають до них ріжні забобонні упередження.

ЗНОВА НОВІ ГРОШІ В РОСІЇ.

КОПЕНГАГА, 7. вересня. — Рада російських кмоісарів рішила знова змінити гроші Росії. Державний банк має видавати нові державні банкноти, звані червінці. Старі рублі мають бути відкликані з обігу. З днем 1. падолиста сього року всі рублі, видані на основі зарядження з 1922. року, стратять свою вартість (якої ніколи не мали).

ЗАБОРОНЯЮТЬ НОШЕННЄ МАСОК.

АДМОР, Оклагома, 9. вересня. — Стейтовий губернатор видав заборону відбування всяких зборів, на котрих члени носять маски для закривання своїх лиць. Заборона звернена проти Кленсменів, котрі послідними днями були причиною ріжних нападів на приватних горожан.

ЧИСЛО ЖЕРТВ ВИБУХУ РОСТЕ.

Число жертв вибуху пороху на возах Пенсилвенійської Зелізниці в Савт Ембою, Ню Джерзі, росте. Вчора померло троє покалічених людий, так що число жертв виносить вже 5 душ.

ВТІК З ВЯЗНИЦІ, АЛЕ ВЕРНУВСЯ.

На вязничній фармі коло стейтової тюрми в Осінінг, Ню Йорк, добував свою кару 28-літний відроблювач чеків Едвард Вен Тесол. Ще мав він добути два місяці, щоби стати назад свобідним чоловіком. І ось в пятницю йому захотілося скоштувати свободи. При полудневім обрахунку його не стало. Сторожі пустилися з рушницями в руках шукати його по довколичних фармах та лісах. Та заким вони вернулися, Вен Тесел вернувся самий та віддався в руки сторожі. Головному начальникови вязниці сказав він, що вернув тому, що совість не дала йому спокою. Він був „трасті", себто вірняком, на якого можна спуститися, що він не втече. Через те він і вернувся добути решту своєї кари.

Від коли існує вязниця в Осінінґ, се другий случай того рода. В 1916. році, коли на чолі вязниці стояв відомий реформатор Осборн, втік був арештант Маріно, але вернувся назад, бо мовляв не міг зломити свого слова, даного товариству вязників.

НАЙШЛИ АРГУМЕНТ.

Генеральний адвокат Анти-Салюнової Ліги головної прогибіційної організації в Америці, вернувши з Европи, говорив на основі своїх вражінь, що европейські держави могли би заплатити свої военні довги, якби завели в себе прогибіцію, як в Америці.

13.000 ІМІГРАНТІВ ЗАДЕРЖАНО.

Іміграційні власти на Елис Айленді задержали тепер на 24 кораблях коло 13,000 нових імігрантів.

ВІЙНА МІСТА ЗІ СЕЛОМ.

Німецькі газети пишуть, що голодуючі робітники роблять виправи на села, щоби роздобути харчеві продукти. Нахабність плюндруючих посувається до того, що для охорони перед вистрілами, якими хлібороби боронять свого майна, робітники висилають наперед рабунковї відділи жінок і дітей.

КРАДУТЬ І КРАДУТЬ!

В Ломжі обікрав Едмунд Васілевскі чудотворний образ в костелі та пішов пити після продажі дорогоцінности. Зізнає, що є він запасним капітаном польської армії і інжинером. Крав, бо потребував грошей. Та чи оден потребує?!

ЗА 77 ЛІТ НЮ ЙОРК МАТИМЕ 30 МІЛІОНІВ НАСЕЛЕННЯ

Комітет пляну Ню-Йорку й околиці оголошує на основі статистичних дослідів, що Ню-Йорк з найблизшою околицею буде мати в 2000-тому році около 30,000,000 населення. А вже в 1930-тому населення Ню-Йорку з округом буде виносити 11,500,000 душ.

ЗАВЗЯТІ АЛЬКОГОЛІКИ.

Населення італійського міста Каза Веккіо, протестуючи проти заведення податку від вина, хотіло підпалити будинок магістрату. Військо дало сальву в наслідок чого остало на площі вісім осіб ранених з того одна жінка убита.

КОМУНІСТИЧНА РОБОТА.

В Берліні розкинено відозви з покликом до повалення уряду й установлення радянської република. Поліція арештувала агітаторів, що їздили автами по місті і розвозили відозви. Уряд зарядив суворі міри проти комуністичної агітації.

ЩЕ РАЗ ПОСОЛ ЛУЦКЕВИЧ.

„Громадський Голос" пише: В Празі, в помешканні "Української Хати" дав посол Луцкевич два виклади про становище українських земель під Польщею. Під час першого викладу, М. Луцкевич образив студента Т. Олексіюка, роблячи йому ріжні безпідставні закиди в його відсутности. Студент Т. Олексіюк звернувся до Українського Громадського Комітету о посередництво для улаштування громадського або третейського суду для розбору справи. Під час другого реферату про Волинь, на котрім був вже присутній студент Олексіюк, Луцкевич відмовився від громадського суду і відмовляючись образив Український Гром. Комітет. Присутній на зборах Голова Укр. Гром. Комітету запротестував проти наклепу і заявив про притягнення п. Луцкевича до суду за образу. Після реферату зважаючи на відмовлення п. Луцкевича від суду, студент Т. Олесіюк образив його чинно.

ПОВІТОВИЙ ТРУДОВИЙ ЗІЗД В ЗБАРАЖІ

відбудеться в понеділок дня 1. жовтня 1923. р. в хаті Товариства: „Український Дім" з таким дневним порядком: 1) Відкриття Зізду і вибір президії. 2) Політична ситуція — зреферує з рамени Краєвого Народнього Комітету адвокат з Тернополя п. д-р Степан Баран. 3) Просвітно культурний рух в Збаражчині — зреферує п. д-р Андрій Гаврилюк. 4) Організація жіноцтва — зреферує делеагтка з „Союза Українок" зі Львова. 5) Звіт з діяльности в повіті. 6) Вибір Повітового Народнього Комітету і Податкової Комісії. 7) Внески й запити.

У СПОДІВАННЮ МЕСІЇ.

У Відні відбувся недавно конгрес визнавців „Зорі Сходу". Цей Союз віруючих мав 60.000 членів які твердо вірять, що вже незаром прийде час, коли на землю зійде новий Месія, який виведе світ з теперішнього хаосу на шлях мира та щастя. Делегат з Австралії повідомив конгрес, що якийсь представник „нової Галилеї Заходу" поклав перший камінь під велитенський амфітеатр. З цього каміння буде промовляти Месія до всього світа. Його голос буде, можна чути скрізь при помочі радіотелеграфу. Промовці-длегати з Індії були цієї гадки що нинішна загальна нервовість і подразнення, це певні ознаки аближення приходу Месії.

ЖЕРТВИ ЗЕМЛЕТРУСУ В ЯПОНІЇ НЕ ТАКІ ВЕЛИКІ ЯК СПЕРШУ ПОДАНО

ТОКІО, столиця Японії, 10. вересня. — По урядовому звідомленню страти в людях ізза землетрясення в Японії не такі великі як спершу подавано в приватних відомостях.

В Токіо згинуло 35,000 осіб, а потерпіло поранення і покалічення 40,000.

В Йокогамі згинуло 23,000 осіб, а ранених є теж до 40,000.

В Гаконе, де є літні дачі, згинуло 10,000 осіб.

В Токіо знищенне величезне, яке засягло понад 70% міста. Загалом завалилось у Токіо 350,000 домів.

Тепер в Токіо є пів міліона бездомних.

ЯПОНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПРИЗНАЧИЛО 265,000,000 ДОЛЯРІВ НА РАТУНКОВУ АКЦІЮ

ТОКІО, 10. вересня. — Японське правительство призначило на ратункову акцію в сторонах навіщених землетрясеннєм 530,000,000 ен, або 265,000,000 долярів.

Ратункову акцію зачато з поспіхом.

Рівночасно зачинає вже приходити і заграничня поміч.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР В ЯПОНІЇ ЖИВИЙ

ЛОНДОН, 10. вересня. — Бюро Райтера повідомляє, що американський амбасадор в Японії Вудс і його жінка остались живі. З персоналу амбасади згинула тільки панна Дорис Беббит.

ЩАСТЄ В НЕЩАСТЮ

КОБЕ, Японія, 10. вересня. — Вчасі землетрясення сидів член британської амбасади в Токіо, майор Р. Е. Смит з жінкою при столі на 3-тьому поверсі. Коли повстало землетрясенне, дім нагло почав валитись і третій поверх упав долів. Одначе упадок був такий щасливий для Смита і його жінки, що вони як сиділи на 3-тьому поверсі, таксамо найшлись в тій-самій позиції і на долі. Заваленне дому їх не захопило, бо меблі охоронили їх перед упадком стін. Вони вийшли зовсім цілo.

ТИСЯЧІ БЕЗДОМНИХ КИДАЮТЬ ЯПОНСЬКУ СТОЛИЦЮ

ТОКІО, 10. вересня. — Бездомне населене столиці виходить далі тисячами з міста із передмість Токіо до Осаки.

Вже привернено зелізничий рух і вихід відбувається переважно зелізницею.

Влада заводить в столиці можливий порядок і доставляє засоби поживи.

В правительственних кругах перечать, начебто були наміри пернести столицю з Токіо в інше місце. Японці хотять лише відбудувати свою столицю і перебудувати її на ідеальне місто, більше захоронене перед землетрусами.

ВИБУХ НАФТИ НАСЛІДКОМ ЗЕМЛЕТРУСУ

ТОКІО, 10. вересня. — Вчасі землетрясення вибухли збірники нафти на горбах біля Йокогами, наслідком чого міліони тон олію сплило на місто.

МІЛІОН МАРОК ЗА ДВА ЦЕНТИ

БЕРЛІН, 10. вересня. — Нині на тутешньому грошевому торзі давали по 50,000,000 німецьких паперових марок і висше за одного американського доляра.

КАЖУТЬ, ЩО БОЛЬШЕВИКИ ОБМАНЮЮТЬ СВІТ ПРО УРОЖАЙ

ПАРИЖ, 10. вересня. — У французьких урядових кругах заявляють, що в Росії (на Україні) нема такого врожаю на пшеницю, як се подає большевицьке урядове звідомленне.

Кажуть, що большевики нароком фальшують обчисления аби ввести заграницю в блуд. На ділі врожай малий і голод сеї зими можливий.

БОЛЬШЕВИКИ ДАЮТЬ ДІДИЧАМ ЗЕМЛЮ

МОСКВА, 10. вересня. — Большевицький совет народніх комісарів видав декрет, яким віддав дідичам (поміщикам) наділи землі.

ПРЕМІЄР ПУАНКАРЕ КАЖЕ, ЩО ФРАНЦІЯ ЗЛОМИЛА НІМЕЦЬКИЙ ОПІР В РУРЩИНІ

ПАРИЖ, 10. вересня. — Француський премієр Пуанкаре заявив, що Франція поволи зломила опір Німців в Рурщині. Тепер, казав він, сей опір уже заникає.

Він вказав на заяву німецьких урядовців, котрі казали, що оздоровленне економічних відносин в Німеччині можливе тільки тоді, коли скінчиться боротьба в Рурщині, і зазначив, що боротьба велася з вини Німеччини, яка сипала міліярди марок в Рурщину на веденне сеї боротьби.

ІТАЛІЯ ПРИЙМАЄ УМОВИ РАДИ АМБАСАДОРІВ

РИМ, 10. вересня. — Італійське правительство заявило, що приймає умови ради амбасадорів задля полагоди італійсько-грецького спору, хотяй вони не задоволяють вповні його домагань.

Італія опорожнить Корфу і сусідні острови, коли Греція заплатить відшкодовання.

ГРЕЦІЯ ПРИЙМАЄ УМОВИ РАДИ АМБАСАДОРІВ

АТЕНИ, столиця Греції, 10. вересня. — Дня 8. с. м. вручено грецькому правительству ноту ради амбасадорів італійсько-грецького спору.

Грецьке правительство приняло умови ноти, зважаючи, що вони схожі с предложеннями Греції, які вона поставила у відповідь на ультимат Італії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31 1918

SUBSCRIPTION RATES		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ [illegible]	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates		В Джерзи Сити і заграницею.	
Full year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ [illegible]	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон: „Свободи" 486 Montgomery [illegible] 1584 Montgomery.

[illegible]

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ХТО ПРАВИТЬ УКРАЇНОЮ?

Наприкінці 1922. року вийшла в Харкові досить велика, бо 184 сторінки маюча, книхочка під назвою „Партийна Перепись 1922. года". Ся книжочка важна тому, бо вона подає широку статистику про стан Р. К. П. (себто московської комуністичної партії) на Україні.

Перепись членів сеї правлячої партії на Україні відноситься до дня 1. квітня 1922. року, коли сю перепись було зроблено. Виходить з неї, що того дня було на Україні 54,818 членів московської комуністичної партії. Отсе перша дуже характеристична обставина. На Україні є тепер (під Москвою) яких 25 мілїонів населення, а урядова партія має не цілих 55 тисяч. Значить, правляча кляса становить всего одну 455-у частину всего населення.

Навіть колиб взяти під увагу самий лишень пролетаріят на Україні, та причислити сю „рабоче-селянську владу" до робітників, яких після большевицької статистики є 744,456 душ, то вийде, що один комуніст припадає на 15 робітників. Се дуже маркантний факт тому, бо платні большевицькі агенти в одно горлають, що теперішні правителі України се представники робітників України. На діліж після їх власних признань, на Україні в московську правлячу партію записався лишень один чоловік на 15 робітників, та один чоловік на 455 чоловіка всего населення.

Сей факт виразно осуджує всю большевицьку владу на Україні як владу накинену з гори та не признану широкими верствами населення.

ЗЛОДІЙ ПІД КУРАТЕЛЕЮ.

З польських ґазет в Европі видно, що поголоски про американсько-французьку позичку для Польщі, які недавно облетіли всю світову пресу, вийшли з голови польських міністрів.

Справа, яка в Америці скінчилася заявою голови банкової фірми Морґана, що він знавби про таку позичку, але що про неї нема мови, викликала вже в Варшаві та цілій Польщі правдиву бурю в шклянці води. Польські ґазети на чутку про позичку розділилися на два табори, одні станули з міністрами, другі почали валити позичку, чи там чутку про неї. Хоча справа не пішла вперед, всеж таки кидає вона дуже яскраве світло на положенне Польщі.

Як видно з польських ґазет, Польща потребує заграничної позички на усталенне своєї валюти. Польща малаби дістати золото, яке малоб бути запорукою, що польські паперові гроші можна виміняти на „чисте золото". Сей один факт уже показує, що Польща не може привернути своєї монетарної системи до порядку без заграничної допомоги.

Та видно з факту ще й друге. Польща, як се признають всі ґазети, не мала дістати золота на руку. Воно мало бути зложене не в польськім державнім скарбі в Варшаві або в державному банку в Польщі, але мало на далі остати в париськім банку Морґана. Польща мала нібито мати його, але й на ділі не мати його. З тим буцімто маннем мав бути звязаний обовязок плачення високих процентів, але на ділі грішми оберталиб американські та французькі банкирі. Польща мала дістати його аж тоді, як вона сплатилаби Морґанови цілий довг з процентами. З сього видно, як поважають межинародні банкирі польську державу, коли її предкладають таку понижаючу та тяжку фінансово умову.

Та сьому ще не кінець. Польща мала ще ґарантувати виплату довгу в той спосіб, що мала віддати банкирам на використованне свої ліси, нафту та вуголь. Очевидно, ні одно, ні друге, ні трете, не належить до неї, не її, не польське; ліси — українські, литовські та білоруські; вуголь — німецький або чеський; нафта — українська. Все те добро зрабоване на Українцях, Литовцях, Білорусинах, Чехах. Все те рабоване добро вона хоче віддати французьким та американським банкирам на запоруку за сплату довгу.

Ось так ми й дістаемо повний образ польської політичної, фінансової та економічної господарки. Польська держава при нагоді свого відродження скористала з того, що московські большевики напали на Україну, та й собі захопила великий шмат української землі. Щоби задержати сю землю, вона мусить удержувати велику армію. На се потреба її гроший. Друкованне паперових гроший показалося руїною всего населення краю, головно селян та робітників. Щоби ратувати себе перед фінансовою руїною, треба позичити за границею золота, щоби ним піддержати паперові гроші. Щоби дістати золото, треба віддати чужим банкирам ліси, нафту та вуголь, себто топливо, сю найважнійшу частину всякої народної господарки в нинішні часи. Які будуть наслідки сього: польський розбишака українських, білоруських, литовських, чеських та німецьких земель, місто користати самий з свого рабунку, мусить віддати нарабоване добро межинародним банкирам, а самий перемінюється в жандарма, який за охлап зі стола межинародних банкирів ціною власної крови стереже обрабованих, аби не збунтувалися та не відобрали добрі зиски французьким та американським банкирам та собачі охлапи польським урядникам та офіцирам.

В той спосіб мститься судьба на розбишаках чужого добра.

ЯК ДІЙТИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ІДЕАЛУ СОБОРНОЇ УКРАЇНИ.

(Від власного кореспондента).

Важну справу порушив **Чуй-Дух** у статті п. н. **„Добрий провід дасть злуку, силу і державу"** (Свобода", ч. 175 з 28 липня). А саме, що робити, щоби здійснити ідеал Соборної України? Чи-як доси — окремо боротися за визволення українських земель зпід Польщі і окремо за переміну теперішньої Української Соціялістичної Радянської Републики в дійсну українську державу? Чи утворити один всеукраїнський державний центр, який рівночасно вів би боротьбу проти всіх держав, які панують над українськомо землями, — значить: проти Української Соціялістичної Радянської Републики, Польщі, Румунії і Чехо-Словаччини, — і так „прямував до здійснення нашого повного ідеалу"?

Чуй-Дух є за сим другим шляхом, себто за утворенням одного всеукраїнського державного центра.

Незалежно від того, чи поділяти думку Чуй-Духа, чи ні, — він зробив у своїй статті дві помилки на, які я хотів би вказати. Хочу се зробити тому, бо ті його помилки є **типічні** для наших політиків, себто вони дуже часто повторяються.

Перша помилка, — се те, що політик, який написав згадану статтю, **не підписав її своїм іменем,** тільки сховався за псевдонім „Чуй-Дух".

Кажу: **„політик,** який написав згадану статтю", — бо вся стаття свідчить, що ж писав її звичайний громадянин, тільки людина, яка думає про політику, займається політикою і хотіла би, щоби її думка в політиці здійснилася.

В політиці важне не тільки **що** говориться, але також, **хто** говорить.

Важне воно тому, бо в політиці богато значить **індівідуальність.** Коли щось говорить відомий, заслужений політик, з якого голосом числить,ся ціле громадянство, то се зовсім инакше, ніж як се говорить хтось, хто або тільки починає займатися політикою, або з ріжних причин не має політичного авторитету.

Далі важне воно тому, що коли політик виступає під своїм іменем, то в нього з великою силою виступає **почуття відповідальности.** Він мусить добре розважити не тільки кожду думку, але й кожде слово, бо за все він відповідає своїм іменем не тільки перед сучасним громадянством, але й перед грядущими поколіннями, перед історією.

За те в політика, що привик до псевдонімів, дуже часто може появитися покуса сховатися за псевдонім тоді, коли він хоче щось сказати, чого під своїм іменем не сказав би, бо не міг бо взяти за се відповідальности.

Ясна річ, що слово політика, схованого за псевдонім, не може мати такого значіння, як слово політика, який виступає під власним іменем.

Коли читаю статтю політика, схованого за псевдонім, то не знаю, з ком маю діло і як важити його слово. А як припадково знаю **один псевдонім** якогось політика, то ж маю певности, чи він не сховається за другий, третій, четвертий і т. д., коли йому з якихсь причин буде вигідно.

На жаль, у нас тепер завівся звичай, що деякі політики й політичні письменники за часто ховаються за псевдоніми, і то не за один, а за стільки, скільки йому треба. І тому я помилку, яку на мою думку зробив автор згаданої статті, ховаючися за псевдонім „Чуй-Дух", назвав **типічною.**

Розуміється, бувають випадки, де псевдоім є конечний, але такі випадки є виїмкові. Прим. хтось з Українців, що живе чи в Польщі чи на Радянській Україні, виступає проти польської неволі на українських землях чи проти того державного ладу, який істнує на Радянській Україні. Коли такий виступ мав би йому принести тюрму чи навіть смерть, то очевидно він має повне право сховатися за псевдонім. Прим. Драгоманів писав до журналів у Росії під ріжними псевдонімами, бо праці з його підписом цензура конфіскувала. Але такі випадки — повтаряю — є виїмкові.

Друга помилка Чуй-Дух, — се **спосіб,** яким він повторює ту думку, яку вважає неправильною.

Неправильною він уважає думку про потребу окремого західно українського державного центра. Але замість **аргументів** він поборює сю думку **неправдою** і **лайкою.**

Він пише:

„Хто і надалі береться цькувати нас напроти одної неділимої Соборної України і на місце її ставить „каліку-недорику", якусь „галицко-волинську державу", той або люнатик, якому сняться божевільні мрії, або амбітник, який затявся іти по злій дорозі аж у пропасть".

Думаю, що сих слів не написав би політик, який шанує своє імя, коли-б писав під своїм іменем, а не схований за псевдонім. Бо в тих словах міститься і **неправда** і **лайка.**

Неправда, — бо не є правдою, щоби ті, що стоять за утворенням окремого західно-українського державного центра, **„цькували** проти одної неділимої Соборної України" і **замість неї** ставили „галицько-волинську державу".

Ті, що перед рішенням Ради Амбасадорів про східні границі Польщі думали, що для справи визволення Галичини зпід Польщі потрібний окремий галицько-український державний центр, а після того рішення думають, що для справи визволення всіх українських земель, які опинилися під Польщею, потрібний для **всіх тих** земель окремий західно-український державний центр, — ті не цькувати і не цькують проти одної неділимої Соборної України, тільки думають, що се є шлях, яким треба йти до визволення західно-українських земель зпід Польщі, **щоби зберегти їх для Соборної України.**

І коли вони думають, що ті західно-українські землі, які тепер знаходяться в польській неволі, визволившися зпід Польщі, можуть на якийсь час утворити окрему державу (якій дехто з них хотів би надати **давню історичну назву галицько-волинської держави),** — то не ставлять сеї окремої держави **на місце** Соборної України, тільки **як етап на шляху до Соборної України,** заки прийде час на злуку всіх українських земель в „одну неділиму Соборну Україну".

Сю думку про потребу окремого західно-українського центра можна вважати помилковою і протиставити їй иншу думку, — але не можна поборювати її неправдою, кидаючи на тих, що її заступають, **неправдиві обвинувачення.**

І так само не можна поборювати тої думки **лайкою,** прозиваючи тих, що її заступають „люнатиками, яким сняться божевільні мрії" та "амбітниками які затялися йти по злій дорозі ах у пропасть".

Невжеж справді схований за псевдонім автор статті думає, що ті, що стоять за утворення окремого західно-українського державного центра, є люди без розуму й доброї волі? Невжеж він думає, що тільки він і прихильники його думки мають патент на політичний розум і патріотизм? В такім разі нехай-би бодай виступив під своїм іменем, щоби знати, на яку вагу поставити його слово!

Повтаряю: псевдонімність замість виступу під власним іменем і неправду та лайку замість арґументів уважаю помилками в статті Чуй-Дух незалежно від того, як ставитися до основної думки його статті.

—o—

Тепер кілька уваг, про ту основну думку.

В однім місці він пише:

„Нам, Українцям бракує воду і оружя, щоби прогнати тільки доброго військового прочужу насилу. Оставлені самі собі, ми заведемо добрі порядки помимо всіх браків... Селяни потребують і люблять спокій. Коби тільки лишили нас чужі вороги в спокою."

Очевидно, — „коби тільки лишили нас чужі вороги в спокою"! Та вся біда в тім, що вони нас не лишають в спокою, тільки держать наші землі в неволі.

І, щоби їх прогнати, треба не тільки „доброго військового проводу й оружя", — **але треба богато більше річий,** а саме: доброго політичного проводу, орґанізації народніх мас і такого міжнароднього положення, яке скріпило би нашу силу й ослабило би силу наших ворогів, так, щоб ми їх не тільки прогнали з нашої **землі, але й** забезпечилися проти дальшої небезпеки з їх боку.

Бо **не відповідає дійсности,** коли хтось думає і проповідує, що ми можемо **тільки власними силами позбутись ворожого ярма.**

Почисліть сили й матеріяльні засоби **Росії і Польщі** (коли навіть не брати під увагу, що українські землі знаходяться під Румунією й Чехо-вачиною) — і сили й матеріяльні засоби **наші.** І побачите, що **ми є слабші від тих двох наших ворогів.**

І тому власне нам тепер не вдалося збудувати Соборної Української Держави, що ми були примушені рівночасно воювати і проти Росії і проти Польщі, а при тім мали проти себе (в найліпшім разі **не** за собою) міродатні чинники міжнароднього політичного світа.

Тому треба нам перше всего **політичного проводу,** який в краю перевів би орґанізацію народніх мас (сюди належить також орґанізація боевих сил народу і військовий провід, який повинен залежити від політичного проводу), а в міжнародній політиці працював би для того, щоби причинитися до витворення плоожения, корисного для нашої справи, і використати се положення для нас.

Коли взяти на увагу хоч-би доставу оружя, то для сього вже треба мати якісь прихильні нам держави, які давали би оружя для нашої военної акції проти наших ворогів.

А для того, щоб підняти наш нарід на военну акцію, треба мати як не певність, то хоч правдоподібність, що міжнароднє положеннє є корисне для такої акції.

Словом, прогнати чужу насилу з нашої землі, не справав не така проста, а навпаки дуже складна.

Маючи се на увазі, я належу до тих, що **признають потребу істнування окремого західно-українського державного центра.**

Чому? Про се я вже писав у кількох попередніх статтях і ще нераз доведеться про се писати. Отже тут скажу тільки коротко, — чому?

Перше всего, — якби я навіть стояв на становищи, що потрібний **тільки** один всеукраїнський державний центр, то не починав бо я будувати його таким способом, що найперше руйнував би дотеперішній західно-український (чи вірнійше: галицько-український) державний центр. В такім випадку найперше треба би постаратися збудувати всеукраїнський державний центр, а тоді передати йому ті управнення, які має дотеперішній західно-український державний центр.

Я вже вказував на те, що при теперішнім розбиттю наших придніпрянських братів на велике число політичних груп склали один всеукраїнський державний центр просто неможливо. Для сього треба підготованої праці, яка вимагає довшого часу.

І по крайній мірі на той час навіть прихильники тільки одного всеукраїнського центра повинні би піддержати дотеперішній західно-український центр.

Бо зліквідувати його, не поставивши на його місце нічого иншого, значить, схилити голову перед рішенням Ради Амбасадорів і всадити її в ярмо польської державности; значить, оставити західно-українські землі без ніякої оборони на міжнародній арені.

Прихильники тільки одного всеукраїнського державного центра не оцінюють як слід того факту, що українські землі розділені чужими державними границями, що кожда з тих частий живе в инших умовах як внутрішньо-державного так і міжнароднього характеру, та що до сього мусить бути також примінена боротьба за їх визволення.

Якби була певність або хоч би правдоподібність, що прийде час, коли український нарід **одним рівночасним зусиллем зможе перевести свою волю на всіх українських землях,** — тоді, але тільки тоді мали би слушність ті, що промовляють тільки за одним всеукраїнським державним центром.

Та се значить, що ми рівночасно і зможемо перемінити державний лад на Радянській Україні (себто: унезалежити її від Московщини й усунути її внутрішній лад, заступаючи його — яким: чи соціялістичним, чи демократично-републиканським, чи гетьмансько-монархістичим чи **ще яким иншим?)** і визволити всі західно-українські землі від Польщі і відбрати Бесарабію й Буковину **від** Румунії і заставити Чехо-Словачичну уступитися з **Закарпатської України.**

Далі: Се значить, що наступить таке міжнароднє положення, яке буде корисне для такого рівночасного здійснення нашого повного ідеалу.

Отсе є передумови для успішної діяльности одного всеукраїнського державного центра. Чи такі передумови істнують?

Власне ті, що не бачать тих передумов, стоять на становищі, що **шлях до Соборної України веде через окрему оборону української державности на окремих частях, на які ворожа насила поділила українські землі.**

Українські землі, які творять Українську Соціялістичну Радянську Републику, нехай змагають до того, щоб вони стали дійсною українською державою, осередком соборницько-державних змагань усіх українських земель.

Західно-українські землі повинні на далі вдержати західно-український державний центр, який мав би одну: боротьбу проти Польщі й використовував би для сеї цілі всі внутрішні й міжнародні можливости.

Инші части українських земель повинні також відповідно до обсатвин вести оборону української державности.

Таким способом, шляхами, приміненими до обставин, повинні ми йти до одної спільної цілі: Соборної України.

Хто визволить з теперішньої неволі швидше той поможе тим частям українських земель, які будуть потребувати помочи.

Щоби сі окремі шляхи вели до одної спільної цілі, щоб центри окремих частий української землі собі взаїмно помагали, на се треба також **одного всеукраїнського центра.**

Одначе він не мав би за ціль усунути й заступити центри окремих частий української землі, **тільки повинні бути завершенням їх для звязку між ними і координації їх діяльности.**

Він повинен би бути тою (може навіть для посторонніх невидимою) рукою, яка надавала би напрям діяльности окремих центрів.

—o—

В кінці вкажу ще на одно: на ту шкоду, яку приносить для нашої справи такий спосіб ведення пропаґанди за всеукраїнським державним центром, який бачимо в статті Чуй-Дух.

Чи повстане такий всеукраїнський державний центр, якого хоче Чуй-Дух, чи ні, — а одно певне: **напади на дотеперішній Уряд Президента Української Національної Ради зроблять своє.** Вони обезцінять історичне значіння того Уряду як представника української державности в боротьбі з польською окупацією, утруднять його дальшу акцію і в кінцевім висліді вийдуть на користь Польщі, яка нічого так собі не бажає, як власне того, щоб західно-українські землі відвернулися від „політики Петрушевича".

Вже за той час, який минув від 13 марта 1923 р. і який пішов на спори про те, чи Уряд Президента Української Національної Ради потрібний чи ні, — пропущено богато, що треба було зробити і що можна би було зробить, якби не було тих спорів.

Щоб не шукати далеко за примірами, вкажу на сьогорічні Загальні Збари Союза Націй в Женеві, які збираються з початком вересня.

Чи треба на тих зборах запротестувати проти рішення Ради Амбасадорів — чи ні? Чи треба представити польський режім на українських землях, — режім, який противиться навіть тому договори про охорону національних меншостий між головними державами антанти й Польщі, на якою сторожі поставлений Союз Націй, — чи ні?

А коли треба, то хто се має зробити? Чи треба аж доказувати, що повинен се зробити той сам чинник, який доси виступив в обороні державности українських земель проти Польщі? І чи треба доказувати, яка з сього буде шкода для справи, коли прим. польська сторона покличеться на се, що той чинник не має права виступати в імени західно-українських земель і на доказ наведе ті українські голоси, які стоять за ліквідацію того чинника й нападають на нього?

Самозрозуміла річ, що для такої акції потрібні матеріяльні засоби. А в Америці йде кампанія, щоб тому, чинникови тих засобів відмовити!

Як так піде далі, то чи поставиться всеукраїнський державний центр чи ні, — а дотеперішній західно-український державний центр як не завалиться, то в кождім разі ослабиться.

Вийде се певне не в користь здійснення ідеалу Соборної України, тільки в користь Польщі.

Розважте се, американські браття!

Берлін, в серпні, 1923.

Д-р Михайло Лозинський.

Матвій Костишин.

ДЕ ТИ БРОДИШ ДОЛЕ

Доле, доле безталанна,
Де ти забарилась?
Чи ти скута у кайданах?
Чи кровю упилась?
Чом ти, доле, не заглянеш
У драну хатину,
Не розрадиш в безталаню
Неньку Україну
Там довкруги все сумує,
Тебе виглядає,
А ти бродиш десь степами
Бог про тебе знає.
Доле, доле безталанна,
Прийди не барися,
Привитаєш Україну
Радо усміхнеться.

ДУМКИ

В Японії землетрус спричинив велике нещастє. Кажуть, що пів міліона людий втратило життя. Американський уряд видав сейчас відозву до суспільности, щоби збирати поміч на нещасних. І добрі люди в Америці і на цілім світі зложуть свої жертви на бідних людий, які найшлися через катастрофу без даху над головою.

От що значить мати свою державу, яка і сама заопікуєтьcя і до других звернеться за помочию для своїх бездольних.

*

На Україні згинуло сім міліонів наших людий від голоду, який спричинила посуха і чужа, ворожа влада. Але забутому, закопаному народови ніхто не прийшов на ратунок. І по нинішний день мало хто у світі знає, яка страшна траґедія сповнилась на Україні. — Біда бездержавним рабам!

*

Большевицька „українізація" це перемальоване ярмо. Не стане волам лекше від того, якої краски ярмо; не стане Українцям свобідніще, чи команда при розстрілах буде московська або українська, чи здирщики при грабленню будуть ругатися по полтавському чи тульському.

Усякі дарунки з Московщини призначені на одно, щоб знищити український народ.

*

Московські хитреці не дуже то й штудерні у своїх хитрощах. Їм здається, що заспокоять Україну українськими колисанками. Але український народ не дасться піддурити. Поти не буде спокою, поки й сама тінь московської влади не вступиться з нашої землі.

*

Це, що творять Ляхи на окупованих українських землях, мусіло вже отворити очи і тим, що манили себе надією на якісь дружні сусідські зносини із „державою підпанків". Забирання української землі, нехтовання української культури, релігійна нетерпимість і ляцька бута, це такі чинники, що, коли мислиме, зробили ще більший провал між Україною а Польщею.

Нема інжинірів, щоби над тим провалом могли збудувати міст.

*

Українські урядовці пішли з Ляхами на мирову, але того мира не підписав і не підпише український селянин, бо він своїми очима бачить, як усуваєтьcя під ним його власна земля. Ждав роками голодний на ню, а тепер бачить Мазурів-кольоністів.

*

Великі хвилі находять нас все неготовими, розєднаними. По катастрофі, яку самі вчинили, ми творимо „одноцільний фронт". Ненадармо ю кажуть про нас „пізний Іван".

*

Своя держава — чи це усьо?

Так, усьо, бо більш нічого не треба.

*

Ххота до влади в тисячів, а до роботи нема й соток.

*

Забути за себе, для великої цили потрафить тільки великий чоловік.

Чуй-Дух.

ПОКЛИК ДО УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА В БАЙОН, Н. ДЖ.

Українки!

В неділю, 26. серпня ц. р., заснувалося в нас нове жіноче товариство під іменем Сестрицтво св. Анни в Байон, Н. Дж., відділ 287 У. Н. Союза.

Ціллю товариства є давати запомогу з головної каси У. Н. Союза на случай смерти, каліцтва або невилічимої слабости, але також всяку можливу моральну і матеріяльну взаїмну поміч українському жіноцтву в Байоні.

Ця поміч буде тим більша, чим більше женщин приступить до Сестрицтва. Не можна сподіватися, щоби вони самі всі приступили. Але найдеться серед них певно богато таких, які, прочитавши цей поклик, будуть почуватися до обовязку занятися щиро аґітацією та приєднуванням до цего Сестрицтва як найбільше членкинь.

Жінки інших народностий вже давно знають свій народний обовязок і задачу. Між ними роїться від ріжних чисто жіночих товариств. Они беруть активну участь в усіх проявах національного життя свого народу, тоді як у нас лише мала горстка женщин розуміє вагу своеї орґанізації та активно бере в ній участь. Звичайно наші женщини лиш за посередництвом своїх мужів належуть до мужеських товариств. Коли й трафляються самостійні жіночі товариства то по більшій части без ширшої національної програми, без зорґанізованої самопомочи.

Так не повинно бути! Так не буде, коли й Українка остаточно вповні зрозуміє своє післанництво.

В Байоні живе богато десяток чесного українськог жіноцтва. Між ним немало таких, котрі до самостійного членства в жіночім товаристві дозріли. Їх треба тільки відшукати і до Сестрицтва приєднати. Цим повинні занятися всі ті, яким лежить на серцю орґанізація українського жіноцтва. В першій мірі про це мусять подбати ті, що вже приняли на себе цей обовязок, то є членкині-основательки Сестрицтва св. Анни.

Хай отже на слідуючі збори, які відбудуться в четвер, дня 13. ц. м. о годині 8. вечером в церковній гали, Іст 25-та вулиця, Байон, Н. Дж., зберуться всі свідомі Українки Байону, щоби далі повести спільними силами зачате ідло орґанізації української жіноцтва!

На цих зборах буде приниматися: нових членкинь, одобриться додатковий статут сестрицтва; вибереться трох членкинь до контрольної комісії, дві опікунки хорих і одну господиню; та полагодиться другі важні справи.

Головний уряд У. Н. Союза віднісся до заснування нашого Сестрицтва дуже прихильно і з огляду на близьке сусідство надіємося більшої особистої помочи головних урядників в орґанізуванню і кермі Товариства.

Хай це не мій голос кличе Вас до орґанізації! Не голос одиниці, але брутально задушений стогін українського жіноцтва з рідного краю! оГлос материй, жінок і доньок тих що поклали свої буйні голови, що немічні томляться каліками, що сиротами та вигнанцями з рідного краю мандрують по широкому світу. Хай це буде голос тої части геройського українського жіноцтва, котрі нині мимо всіх военних і окупаційних страхіть, не впадає на дусі, але з піднесеним чолом і вірою в красшу будучність сповняє дальше свій обовязок жінкикУраїнки. З вірою й надією в красшу будучність в наших серцях негаймось а ставаймо в ряди свідомих Українок і сповняймо як слід свою велику й святу задачу супроти України.

Вступайте в члени новозаложеного жіночого товариства в Байоні! Приходіть на збори Сестрицтва в четвер, дня 13. с. м. о год. 8. вечером в церковній гали Іст 25-та ул., Байон, Н. Дж.

ЗА ВИДІЛ СЕСТРИЦТВА ІМ. СВ. АННИ В БАЙОН, Н. ДЖ.:

Анна Солонинка,
секретарка.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО УКР. НАР. СОЮЗА!

З НАРОДНОЇ ДУМИ XVII ВІКУ

На зруйнованнє Січи Москалями.

Ой не гаразд Запорожці, не гаразд вчинили,
Що степ довгий, край веселий тай занапастили.
Насунула чорна хмара, туман налягає,
Кругом Січи Запорожжа Москаль облягає.
Та позволь Петре,*) позволь Батьку, тай на башти стати
Та не дамо Москалеві Оіч розруйнувати.
Не дозволищ з мушкетами, дозволь з кулаками,
Та щоб слава не пропала поміж козаками.
Облягає Москаль Січу, лагерами стали —
Вони свого ґенерала три дні дожидали.
Беруть срібло, беруть злото, ще й войскові свічі —
Зоставайся пан Кошовий з Писарем у Січі.
Та вставай Петре, вставай Батьку, підем до цариці,
Нехай віддасть степи вільні по перші границі. —
Закрукали чорнір круки, над морем летючи,
Заплакали Запорожці від цариці йдучи.

Подав **„Волинський Селянин"**.

*) Петро Калнишевський, послідний кошовий Запорожа. По зруйнованню Січи був запроторений в Соловецький монастир, де і помер в 1803 р., проживши 103 літ життя.

ЕСПЕРАНТО.

Комісія Ліґи Націй відкинула проект введення есперанто як міжнародньої мови.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР.

Український хор, який є частиною бувшого хору Кошиця, що лишився у Франції їздить тепер по куплелевих місцях у Піренеях.

ГАБСБУРСЬКІ МАЄТКИ І БОРОТЬБА З ПОРНОГРАФІЄЮ.

31. серпня відбулась у Женеві міжнародня конференція в справі боротьби з порноґрафічною літературою. Вона приготує тікст конвенції щодо міжнародньої заборони ввозу порноґрафічних книжок. Зїзд скликала Ліґа Націй.

АЛЬКОҐОЛЬ І СИЛА ПАМЯТИ.

Щоби дістати про це вказівки, вчені брали під розгляд особи ріжних звань, мужчин і жінок. Робили з ними розсліди, скільки часу вони потребують, щоби вивчитися на память 25 стрічок віршика. Насамперед зробили пробу з особами, що зовсім не вживають алькоголю. День опісля ці самі особи, як ще ніщо не їли, випили алькоголю — і знову зроблено з ними пробу. Переконалися ось що: коли випити більше алькогольного напитку натщче, перед першою їдою, то одержимо цікаві наслідки. Зменшує час потрібний для вивчення віршика о 69%. Колиж опісля зажадати від чоловіка, що вчився віршика під впливом алькоголю, щоби щераз віддеклямував віршик, то він зробить богато більше похибок, як чоловік, що перед наукою не пив зовсім. Отже шкідний вплив на умові сили, зовсім видний.

ПЛАВАЮЧИЙ ШПИТАЛЬ.

Норвеський „Черв. Хрест" віднісся до властей, щоби відпустили йому бувший военний корабель „Вікінґ", щоби нести поміч північним народам Скандинавії, котрі не мають шпиталів. Власти згодилися на те. „Червоний Хрест" уладив на корабли шпиталь, з усім новітнім уладженнем. На корабли є місця для 50 хорих. Уладження подарувала норвежська королівська пара. Та ориґінальна думка доказує, що „Червоний Хрест" і в мирний час має своє широке поле праці.

ЗА УКРАЇНСЬКИМ ТЕАТРОМ

Українські Громадяни і Громадянки!

Від Українського Театру у Львові одержали ми слідуюче письмо:

У нашій програмі визвольної боротьби стоїть як важна точка: добути міста. До цеї мети змагаємо при допомозі ріжних засобів. Церков, школа це необхідні чинники українізації поодиноких родин. Ці малі клітини, звязані національним вихованнем, яке спливає з обох в горі названих чинників, створюють українську силу в містах і місточках.

Коли в менших осередках вистарчають в частині дотеперішні засоби національного життя, то при добуванню міста такої величини, як Львів, потрібний ще оден культурний засіб яким є театр.

Український Народний Театр у Львові — це не хвилева забаганка для заспокоєння потреб вибагливих одиниць. Це культурна збруя, котра несе за собою ідейно національний прапор і втискається усюди та доходить навіть там, куди вже ніяким чином не може дійти українське слово і українська національна ідея.

Український театр у Львові має вже свою довгу історію за собою. До війни вже була хвилина, коли мав станути власний величавий будинок. Війна станула на перешкоді здійсненю цього пляну. Теперішня знова пора ставить до українського населення краю стільки вимог і стільки цілей, що театральну ціль не можемо видвигнути на перше місце, але і не сміємо її усувати й казати ждати на кращі часи. Не можемо тому, бо саме театр має послужити й послужить напевно засобом для приспішення приходу кращих часів.

Аби не відкликуватися до жертвенности, постановлено вкінци утворити власну установу кооперативу „Український Театр". В місяці червну наступили конституючі збори й вони вибрали до управи новою установою чільних львівських громадян: голову тов. Просвіта М. Галущинського, дир. др. С. Федака, др. С. Людкевича, др. М. Волошина, проф. І. Возняка, др. Л. Ганкевича, дир. І. Чапельського і др.

До праці веденої в краю хочемо притягнути і наших американських братів і сестер. Ваше велике розумінне наших потреб, каже нам сміло відозватися до ас і закликати вВ члени нової установи. І не має у нас ні на хвилину сумніву в тому, що наш голос найде у Вас повне зрозумінне, більше на всякий випадок ніж між масами українського населення краю. Бо Ви самі живете у великих культурних осередках і Ви свідками і щоденно бачите, яку ролю відограє театр у національному життю народу.

Крім цього стаючи членом кооперативи Ви нішо не тратите, наоборот Ваш вклад остає Вашим власним, до якого маєте право кождої хвилини.

Ще одна просьба до наших установ в Америці, щоби справу приєднування членів до театральної кооперативи поставили в програму діяльности і взивали також всі найкращі одиниці, щоби вони збирали членів в кругах своїх знакомих.

Вкладка є вписовим виносить Мп. 330.000 — або два доляри з тим, що кождий член може мати і більше вкладок. Гроші присилати реджістрованими листами. Коли управа одержить названу суму, вишле зараз уділову книжочку, а впише до неї одержану суму по курсі дня, в котрім посилку одержить.

У надії, що ціла американська іміґрація, де вона не есть, стане на боці нашого діла і піддержить нас матеріяльним вкладом від себе, передаємо справу театральної кооперативи з повним довірем в руки українських американських установ і їх членів підписи: Бурачинський, Навроцький.

Кождий розуміє і значіння народного театру і не будемо цего пояснити.

Всіх хто бажає стати членом кооперативи „Український Театр" а тим причинитись до його збудовання, просимо прислати вкладки до Обєднання, звідки одержить заяву до приступлення до кооперативи.

Обєднанне Укр. Орґанізацій в Америці.

СКІЛЬКИ Є ДОМІВ У ВІДНІ?

Підчас переведеного в 1923 р. спису населення, сконстатовано також скількість домів у Відні. Виявилося, що число замешканих домів виносить у Відні 43.910. Незамешканих домів було лише 976.

ЧОРНІ ДІЯМАНТИ

РОМАН В ПЯТИ ТОМАХ

МАВРА ЙОКАЯ.

(Переклад з мадярського)

ПЕРШИЙ ТОМ.

ТРЕТИЙ ТОМ.

(56)

Всі напали на нього зясувати йому справу. Він не здавався.

„Але давайте нарешті шаблі!" крикнув Іван; „я дістану ще нежить, стоячи тут напів голий."

Цей арґумент був рішаючим. Секунданти передали йому вибрану шаблю. Тоді обидві сторони були поставлені на позиції.

Обидва були голі до пояса. Саліста мав геркулесовські мязи; але Іван виглядав також міцним.

На нім не було видно так багато мяса, але він був костистий, мав довгі руки і випуклі груди.

Обидва втягли голови під підняті рамена, тримаючи вістря шабель один проти одного і відсунувши назад ліву руку. Обидва вістря шабель декілько хвилин кружляли хитро одно біля одного, шукаючи вихода до удару по руці, тоді вони вдарили злегка, ледви чутно одно об друге. Обидва противники дивились глибоко один одному у вічи, шукаючи взаємно чужі наміри.

Саліста старався справді задати удар в обличчя свого противника. Це трудний удар, бо обличчя найліпше оборонено раменами. В часі цього змагання Іван направив на свого противника подвійний удар, вимагаючий незвичайної швидкости і трафив його ним. Він поцілив верхній мускул вздовж правого рамени Салісти.

По цім ударі кров звичайно тече не зараз, що зясовується клітинами тканини мускула.

„Далі!" — крикнув Саліста, — „крови нема!"

Тепер він полишив намір покласти знак на обличчю свого противника; він звернувся до мистецького засобу, удару в живіт, який так тяжко відбити, і який поціливши часто буває смертельним. Хто його не добре відібє, дістане його напевне, а хто його відібє, дістане в слідуючий момент удар по голові.

Іван не відбив цей удар ані добре ані зле.

Саліста не подумав про те, що шаблі для двобою бувають звичайно коротші ніж шаблі для вправ або кавалюрийські шаблі, або він забув, що його противник має незвичайно довгі рамена.

Іван не відбивав удару в живіт, підняв рамя, полишив вістря шаблі противника пролетіти о дві лінії повз свій живіт і цілячи в рамя противника вдарив його навхрест по тому-ж самому місцю, яке він ранійше поцілив вздовж.

Отже це два „наперед"!

Ударом навхрест ріжниця в силі обох противників була вирівнана.

Але цей удар цілком розлютив Салісту.

Не памятаючи себе, ревучи як дикий звір, він кинувся на свого противника і направив два удари з усієї сили на його голову. Він рубав як різник сокирою. Диво, що обидві шаблі не розлетілись кавалками.

Між тим Іван зловив обидва удари як слід піднятим держаломшаблі, і ранійш ніж противник зміг завдати йому третій удар, він швидко вдарив його з-переду і поцілив Салісту цілим тягарем шаблі по голові і обличчю.

Щастя, що шабля була легка, інакше він розрубав би йому череп.

Саліста похитнувся в момент по цім ударі, підняв в забуттю ліве рамя, щоб закрити голову, тоді хитнувся в бік і впав спираючись на держало своєї шаблі. Його секунданти побігли до нього щоб підняти його і відвести.

Іван стояв спустивши вістря шаблі, непорушний як з мармору, з апатичним обличчям.

Його секунданти поспішили до нього з поздоровленнями.

„Чи панове задоволені?" запитав Іван

„Я гадаю, що так," промовив граф Едмунд! „це не можна-б було зробити краще, афера скінчена."

По цім вони пустили Івана в сусідню кімнату, щоб він там знов одягнувся.

Коли Іван повернувся до салі, приголомшення його противника вже минуло. Обидва лікарі були заняті біля нього; один перевазував йому голову, другий рану на рамени.

По лицарському звичаю Іван підійшов до нього помиритися.

„Пробач мені товаришу!"

Саліста подав йому сердечно ліву руку.

„Ах! нема про що говорити. Це був добрий удар, я гадаю останній. Обидва иньші не треба числити, бо я сказав тобі, що даю два наперед. Але третій це досконалий удар, але нічого. За тиждень я буду здоровий."

Іван запитав лікарів, чи рани небезпечні.

„Салдатська доля!" відповів замість їх Саліста. „Таких ударів я роздав сотку, належиться щоб я дістав також раз. Я собі нічого не роблю з цього. Але одно лише завдає мені біль, якого не може улекшити ані арніка ані льодові оклади, цей біль можеш вилікувати лише ти, що завдав його мені. Признайся, що ти був колись солдатом."

„Розуміється був я ним!" — промовив Іван; „я був надпоручником гусарів в часі визвольної війни."

„А най же тебе чорт візьме, що ти не міг сказати мені цього ранійше? В якім реґіменті служив ти?"

„При гусарах Вільгельма. Мабуть я є той останній, якого ти пустив як свідка, порубавши всіх иньших."

Всі вибухли голосним реготом, найбільше сам ранений.

Лікарі просили його не сміятися, щоб не розійшлась перевязка на обличчю.

„Ну добре," промовив Саліста," то я буду сміятися лише половиною обличчя. Благослови тебе Боже товаришу. Тепер я не роблю собі нічого з цього удару, я-ж дістав його від солдата, а не від нужденного філістра! Ходи, поцілуй мене в другу щоку, яку ти мені полишив ще цілою. Так мій брате. Праву руку я не можу тобі простягнути, бо ти означив її хрестом. Цей удар був також добрий, гусарський удар, і тому я не роблю собі з нього нічого."

По цім противники поцілувались.

Хвилину пізнійше Саліста втратив знов притомність наслідком втрати крови. Іван взяв його голову і тримав на своїх колінах, поки йому знов перевязали рани; тоді він поміч перенести його до повозу.

„Сердечний хлопець!" говорили між собою ці досконалі джентельмени.

Знайомі чекали відомостий про результат двобою в мешканню графа Стефана. Секунданти обох сторін пообіцяли прийти туди зараз же по двобою.

Ціле постійне товариство було там.

Заставлялись про результат двобою; — хто буде ранений, чи Саліста також принесе памятку, чи це буде тяжка рана, чи лише умовне драпнення.

Граф Стефан мав мужність ставити десять проти одного, що Саліста буде „також" ранений, так, він ризикував одним проти одного, що якраз Саліста мати-ме тяжку рану.

Про це, що Іван вийде з цілою шкірою можна було-б ставити сто проти одного і ніхто з товариства не заставився-б на це.

Передня сторожа безупинно виглядала у вікно, чи не їдуть повози.

Нарешті один фіякер спинився перед воротами.

Едмунд і Геза приїхали! звучало повідомлення.

„Тоді виграв я," промовив граф Стефан; „ранійше можуть відіхати секунданти тої сторони, яка має легку рану."

Граф Едмунд пійшов повідомити дам, тимчасом, як граф Геза побіг вгору до мешкання графа Стефана. Він поспішно відчинив двері і з тріюмфом секунданта гукнув: „Він його порубав цілком."

„Хто! Кого! Іван! Саліста!" питали вони обступаючи його.

„Іван маркіза Салісту."

„А-а-а! Ах!" почулися заперечуючі оклики недовіря.

„Але-ж так!" запевняв молодий граф; „він порубав його як мясо на ґуляш."

„А Іван?"

„Також мало ранений, як я."

„Ат, ти глузуєш з нас."

„Ця річ зовсім не до жартів. Запитайте лише Салісту."

„А де-ж тоді Іван?"

„Він зараз буде тут і не покаже невірючим жадних ран, в які вони могли би встромити свої пальці; він провожає лише свого лікаря до дому. Над Салістою працювали два лікарі, поки їм пощастило залатати його."

По цім він докладно оповів як все сталося. Барону Едварду, який вважав справу незрозумілою, він показав при допомозі двох палиць цілий перебіг туелю. Так наступив подвійний удар, так провів він удар в живіт, так вдарив він спереду, так зробив він послідний протиудар. Йому самому не спав жадний волос з голови.

„Ах, це справжне чудо!"

„Зовсім не чудо," протестував граф Геза; „він же був солдатом, капітаном гусарів, (він зробив його вже капітаном). Він воював цілу революцію, він був в девятнадцяти боях і бився навіть з козаками. Він дістав також відзнаку."

Хоч про це все він нічого не чув від Івана, але він вигадав собі це, як природну ілюстрацію; коли когось полюблять, то засипають його всіми почестями.

„Дивна людина!" зітхнув барон Ескар; „три місяці він щодня з нами і жадного разу він не оповідав про свої военні пригоди. Він прислухаєтся, як иньші говорять про події 1849 року і жадним словом не зраджує, що він також знає дещо про це."

„Ну, тепер ми посадили цього чоловіка собі добре на карк," зітхнув барон Едвард; „ми хтіли його відсунути і помогли йому лише сісти в сідло. Тепер він лишиться сидіти у нас на карку. Тепер най хтось з ним поговорить!"

„Пане Боже саксонський!" продовжував барон Оскар; „як він буде тепер дерти ніс, як будуть дивуватися йому жінки і поважати його чоловіки! До чорта! хто уміє так стріляти і фехтувати. Але я готовий заставитися, що йому поміг лише сліпий випадок."

(Дальше буде.)

Василь Атаманюк.

КРІЗІС.

(Докінчення).

3.

Із дверей військової школи, як з рота п'яниці і обжори війнуло воню страви, задухи, випарів тіла. На темних коридорах снувалися темні тіні солдат, як душі в ад. Долівка була покрита шаром примерзлої грязюки, що немов твердим, заболоченим килимом прикрив колись жовті, мальовані дошки. Стіни обліплені плакатами із товстими буржуями, карикатурними ворогами, вдоволеними і дужими червоноармійцями. Аж любо дивитися на щасливе царство Праці і Волі.

Трубка дала знак. Михайло Іванович зразу і пірнув в сірі двері кляси.

Після двох уроків він подріботів по коридору як молодичка до танцю, щоби вспіти ще одержати пайку та однести коректуру до друкарні. День вже був ясний, видний, ранок і світання минули, починалася робота, біганка кидання на всі боки.

— 30.000 оборотів на мент, — як говорили.

Харчовий склад зачинений, а з жовтих дверей біла картка вишкірила на його чорні зуби оголошення:

„Продукты отпускаться не будут".

Михайло Іванович зов'яв. Чорні букви затанцювали перед його очима, вертілися в усі боки, присідали і підскакували висовувати язика і глумилися:

— Не будет! Не будет! Не будет!

— Чорт возьми він нарешті свою досаду популярним сучасним висловом.

Михайло Іванович повільно повернувся а свіжий сніг злорадно реготався під його черевиками:

— Га-га-! Га-га! Важка пайка.

Михайло Іванович ішов нерішучо, сонно, ніби не розуміючи, як це так. Все таки заробляв він стільки, що хоч щонебудь та було їх їсти кожен день. Про мясо, сало, звичайно, нічого говорити, але каша, чорні галушки, ячмінні блинні завжди були. І молоко дитині було завжди, хоч небогато. А сьогодні вийшов один із тих нерідких днів, коли не було в їх ні крихточки що їсти і не було грошей. Але була на те, була певність, що буде пайка, бо сьогодні ден видачі. Там вдома всі й терплять голод з гадкою, що він принесе крупи, олії, дитині цукру і вони попоїдять. А тут не привезли, чи що, продуктів і — нема.

Михайло Іванович вийшов на вулицю.

Кошик в його руках недбало опустився вниз, готовий був вирватись із його пальців із сорому, а торби, торбинки винувато тулилися на самому дні.

На вуглу вулиці стояв маленький хлопчина, як клубочок, пообв'язуваний шматтям, пообмотуваний, як москаль на війну. Він танцював на одному місці, мов кінь на припоні, ніби завзявся протоптати ямку, щоби сховатися в неї.

Його лице посиніло, як в потопленника, губи термтіли од холоду, а очі залякано, жалібно дивилися на кожного стрічного.

— Дайте хліба! Дайте хоч нараз вкусити! Звернувся він до Михайла Івановича.

Голос його бренчав тихо і ніжно, як порвана струна. Слова перемішувалися з глибоким глухим плачем.

— Дайте хліба!

Михайло Іванович, побачивши його бліде личко, посинілі губи, тусклі очі кинувся з місця, як би його хто жаром обсипав. Йому зараз згадався маленький Юрко, блідий і худенький, який це сьогодні нічого не їв. і хто знає, коли буде їсти, бо пайки нема, нема і цукру.

Як вітер пронісся Михайло Іванович побіля дитини, помчався в друкарню, на другі уроки, питати паюки в другому місці.

Хлопчина, побачивши кошика гадав, що там Є хліб, або що-небудь, простягнув до Михайла Івановича руки, хотів придержати кошика, звернути на себе увагу. Але Михайло Іванович не замітив його руху і помчався далі. А хлопчина мало, в сніг не покотився.

От люди! — бубоніла стара бабуся, — і не дасть дитині, ще й штовхне.

А хлопчина радий, що його пожаліли, звернувся до доброго серця бабуні.

— Дайте хлібця кріхітку!

Але бабуня похитала жалібно головою, сховала краще в хустці куплений шматок хліба і промовила:

— Біднятко... Хай тобі бог дасть, синку! — і пошкандибала далі.

Михайло Іванович здав коректуру, взяв другу, взяв заказ написати статтю про кризіс траспорту в республиці, якого він не знав, але йому дали декільки центральних газет, і запитав про гроші.

— Гроші будуть на днях, — промовив ввічливо секретар. В нас зараз маленький кризіс...

Смутний вийшов Михайло Іванович із редакції і полетів до школи на уроки. Зі школи забіг на курси грамоти:

— Можна дістати крупи трохи, або хліба? — запитав.

— Ні! — почув военну відповідь.

— А як? Чого? Може, пізніще пбивезуть?

— Нема сьогодні.

— Коли ж буде?

— Хто його зпа. Хіба не знаєте, що в пас харчовий кризіс...

— А, крізіс! — нагадався Михайло Іванович і подався далі.

4.

Сіре небо меркло і падало все нижче і нижче, як Михайло Іванович повернувся зі своїм кошикмо лицем до свого дому. Він обійшов за ввесь день всі служби, од першої до останної, обійшов всі місця, де можна було дістати пайку, але, видимо, так вже судилося його торбинкам не бути сьогодні повними. Він йшов із установи до установи; коли його ноги переставали працювати тоді починали уста; і наоборот: коли замовкали його уста він брав шапку і ноги починали свою роботу. Чисто, як машина. Але все ж таки та праця сьогодні не дала машині нічого і кошик як сирітка волікся біля його ніг.

Він сунув до дому. Він вже не місив сніг як вранці, а рисував ногами довгі два рівчаки по снігу, мов залізну дорогу для вузькоколійної залізниці. Коли вранці ноги виносили його із дому, до тепер радше він їх тягнув назад. На дворі все меркло і сіріло, надходила ніч. Але сіріло одночасно і в його очах; світ мерк од утоми, од голоду, од важких думок.

Він боявся згадувати про те, що сім'я залишилася вдома без їди, що вона голодна чекає, ту думку, як в'їдливу муху одганяв він од себе, він старався про неї не знати, її не чути, але вона як тінь ховалася од світла його розуму, і держалася тут же за його невідступно, відбивалася глибині його душі і кивала звідтіля до його:

— Я тут. Я тут. Я з тобою...

Ще три квартали було Михайлови Івановичові додому, як йому склалася пригода.

Поперек його доріжки лежало щось чорне, довге. Не то мішок, не то барилка прикрита веретою, не то звірина яка.

Михайло Іванович невароком нахилився і зазирнув на те диво.

Лежало жінка. Очі тупо виглядали білками з напіввнідчинених повік лице стихле і холодне, як камінь, губа нижня прикушена, а на їй краплини крові. Сухі вилиці страшно торчали наперед.

Михайло Іванович успів запримітити, що вона не дихає і не ворушиться; що вона вмерла. Осухле лице, суха шкура нап'ята на кісточках, як полотна на тину, свідчили про голодну смерть. Смерть од голоду.

Голод!

Їсть чоловік день одну кашу, два, дні одну кашу, потому юшку раз в день, потому раз на два дні, потому нічого день-два їсти, потому просе хліба по вулицям; день з'їсть окрайчик, день без хліба, потому ще кришечку, знов без хліба і все таки живе, ходить просить. Дивишся на його: чоловік, як усі. А в його вже смерть на шиї сидить. Ще пройде квартал, два, сили зовсім не вистарчає на східці, плаче, просить. Люди йдуть .. жаліють, минають. А він уже доходе. Трошки безсиліє, клониться — і голодна смерть. Люди хвилину, тому минали його неуважно, підходять, бідкаються, жаліють і йдуть. Люди! А він, голодний вмірав вже тоді, коли просив ще слабим голосом в їх хліба.

Михайло Іванович .. згадав про дитину сьогодні вранці і його обхопив дрижак. Мимоволі перекинулася думка на дітей, на Галю, на Юрка і йому стало страшно. Може й їх отак швидко постигне смерть. Вони піддержують життя всякими найпростишими, малокорисними стравами, голодують, а сили все падають і падають. А потім прийде декілька таких днів, як сьогодні, потягнеться довше такий кризіс і — голодна смерть.

Горячий піт виступив йому на лице, але він чим дужче пер од мерця. Він розмахував руками, ввесь засапався і йому здавалося, що він йшов дуже скоро. Та його сили впали і він лосувався по снігу, як човен проти хвилі.

o

Дістав що? — зустріла його жінка на дверях.

Михайло Іванович показав сумно на порожний кошик з мішками, мішочками і торбинками.

— Кризіс, — промовив глухо.

Жінка була знервоваpа за ввесь день тимиж турботами, що і він та ще возня із дітьми і вона розсердилась на його.

— Кризіс! Кризіс! Без кришки нас залишив, а тепер — кризіс!

— Не їж. Не їж, татку! — гукнув Юрко погані. Не їж їх. Мама продала мого коника і купила каші. Будемо кашу їсти.

Михайлові Івановичові не жаль було коника, що він купив колись для Юрка, великого, металевого коника, він навіть рад був, що так хоч його і призадумався.

Їсти не міг; з туоми, чи з голоду.

Прим'тка: На Вкраїні і дотепер є багато сім'їв, де вживають хоч деяких московських слів в розмові. Особливо там, де подружна мішань. Немудрий випадок, зміщання чужих слів: „Кризіс" та „крис їж" взято із життя.

ОБЕЗПЕЧЕННЄ ПЕРЕД ВИБУХОМ ВУЛЬКАНУ.

Вибух Етни і спричинені цим шкоди, обчислювані на міліони лірів, спричинили, що до великих товариств обезпечень, Льойдів, наспіли внесення в справі обезпечень від страт, спричинених вибухами вульканів. Тому, що ці внесення прийшли з безпосереднього сусідства вулькану, годі було сповнити їх бажання. Бо товариство не приймає обезпечень, коли грозить безпосередня небезпека. Одначе приймається обезпечення, коли вибух переминув. Тоді премія для областей постійно загрожених, є значно більша, як у инших околицях, що лежать подальше він вулькана. За взір прийнято поліси, які видавано після замлетрясення в Сан Франциско. Обезпечення виносить 6 до 8% обезпеченої суми. Але що землетрясення рідше приключаються, як вибухи вульканів, то „вульканічні обезпечення" є значно більші. Ці що схочуть обезпечити посілости в сусідстві Етни, мусіти-муть платити 70 до 80%.

ПОДЯКИ

Я, нище підписаний член бр. св. о. Николая, від. 193 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за так щиру і скору запомогу, дану мені з фонду бідних в сумі 50 долярів. Рівночасно з тим бажаю як найлучшого розвою нашій організації У. Н. Союза, а урядникам найліпших доспіхів в їх щирій праці. Притім взиваю всіх, щоби ставали в ряди нашої так славної організації та щоби других приводили, бо наш У. Н. Союз стає в допомозі як найскорше і найщирійше. — **Мих. Малішевський.**

Маю честь зложити подяку Головному Урядови У. Н. Союза за виплату посмертного в сумі 500 долярів по моїм бл. п. мужу, бувшім члені відділу 175. Зарівнож складаю подяку місцевому урядови за його труди і всім членам сего Братства, що взяли участь в похороні мого бл. п. мужа. Желаю як найширшого розвою У. Н. Союзови і взиваю всіх Українців, щоби належали до своєї найсильнійшої організації, до У. Н. Союза.

Вас, жінки, взиваю, щоби ви намавляли своїх мужів до сеї організації, бо якби Ви знали все те, що кожда вдова знає, то будьте певні, що наш У. Н. Союза числивби ще сього року сто тисяч членів! — **Анастазія Макара і діти,** Детройт, Мишиген.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, від. 316 повідомляє, що місячний мітинґ відбудеться о годині 7.30 вечером в четвер, 13. вересня в гали Вільні Козаки під ч. 102 Джойнер ул. Кождий член обовязаний прибути на цей мітинґ бо є важні справи до полагодження. Обовязком кождого члена є вирівнати свої залеглі вкладки на цім мітинґу, бо поза мітинґом грошей не принимається. Єсли котрий член не виповнить ухвали товариства, то з ним поступиться після статута У. Н. Союза. — Н. Стрілець, предс.; О. Мачинський, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться в суботу, 15. вересня о годині 8. вечером. Всі члени мають бути присутні на сім мітинґу. Члени котрі змінили свої адресу, повинні повідомити секретаря на сім мітинґу. — В. Венгринович, секр.

НОРТУМБЕРЛЕНД, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 357 повідомляє, що тричвертьрічний мітинґ відбудеться о 2. годині попол. в неділю, 16. вересня в домі під ч. 724 Дук ул. На порядку нарад суть важні справи до полагодження. — А. Візний, секр.

НЮВАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 27 повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 3. годині попол. в неділю, 16. вересня в парохіяльній гали під ч. 93 Вен Бюрен ул. На порядку нарад важні справи до полагодження і контроля книжок. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — И. Лешків, предс.; В. Гладкий, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестрицтво Рож. Пр. Богородиці, від. 36 повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о годині 7.30 вечером в середу, 12. вересня в церковній гали під ч. 303 Гудсон Евню. Проситься всіх членкць явитись, бо є важна справа до полагодження. Довжні членкці повинні вирівнати свої довги. — Зофія Галушка, предс.; Зофія Гунька, секр.

ВЕСТ ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62 повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 3. годині пополудни в неділю, 16. вересня в гали У. Дому під ч. 6177 Гленмор Евню. На порядку нарад важні справи до полагодження. Проситься всіх членів явитись. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Н. Вовк, предс.; В. Бідей, секр.

ФИЛАФЕЛФІЯ, ПА. Тов. Єдність, від. 163 повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 1. годині попол. в неділю, 16. вересня в гали І. Бодная під ч. 501 Норт 3-та ул. На порядку нарад суть важні справи до полагодження. — М. Щегда, предс.; Н. Курко, кас.; П. Мельник, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Успенія Пресв. Богородиці, від. 123 повідомляє, що звичайний мітинґ відбудеться о 1. годині попол. в неділю, 16. вересня в церковній гали під ч. 430 Сема ул. — М. Кузьмин, предс.; І. Тарас, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. Николая, від. 167 повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітинґ відбудеться о годині 1.30 пополудни в неділю, 16. вересня в парохіяльній гали. На порядку нарад будуть важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 2 дол., а урядник 3 дол. — Г. Міськів, предс.; И. Розщіпка, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, повідомляє своїх членів, що триквартальний мітинґ відбудеться в суботу, 15. вересня точно о годині 6.30 вечер в парохіяльній гали під ч. 122 Парнел ул. Кождий член має явитись на тім мітинґу бо єсть богато справ до полагодження а контрольна комісія здасть триквартальний обрахунок. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — В. Гавришків, фін. секр.

ВИЛКСБЕРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223 повідомляє своїх членів, що триквартальний мітинґ відбудеться в неділю, 16. вересня о годині 3. пополудни в церковній гали під ч. 635 Норт Рівер ул. Проситься всіх членів прибути на той мітинґ, бо буде справоздання касове і контрольорів. Котрий член не явиться, заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — С. Фещак, предс.; Г. Гулька, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє всіх своїх членів, що триквартальний мітинґ відбудеться 16. вересня о годині 2. пополудни. Проситься всіх членів явитись на сей мітинґ бо суть дуже важні справи до полагодження. Члени котрі довгують, проситься вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. — С. Каплун, предс.; В. Могильський, секр.

НОВА УКРАЇНА

місячник письменства, мистецтва, науки і громадського життя, виходить у 1923 р. з кінцем кожного місяця під редакцією ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА Й МИКИТИ ШАПОВАЛА.

В журналі беруть участь такі співробітники: проф. Дм. Антонович, проф. Л. Білецький, В. Винниченко М. Вороний, М. Галаган, Вол. Гнатюк, др. А Гончаренко, Н. Григоріїв, Катря Гриневичева Вол. Дорошенко, Л. Драгоманів-Шишманова А. Животько, Л. Ісаєвич, К. Коберський О. Кобилянська, В. Коппор-Волинська, В. Левицький, Наш Гр., Ол. Неприцький-Грановський, О. Олесь, Гр. Паламар, др Степ. Ріпецький, С. Русова, Вол. Самійленко, др. М. Сисак, др. В. Сімович, Юр. Сірий, доц. Є. Сокович, М. Сріблянський, Василь Стефаник, доц. В. Тимошенко, Тищенко, С. Черкасенко, доц. А. Черняхівський, М. Шаповал, проф. І. Шовгенів, доц. Л. Шрамченко, проф. Ф. Щербина й ін.

Адреса Редакції й контори:
NOVA UKRAINA
Praha III, Serikova, ul. 4, III.

Окрема книжка коштує: у Чехословакії — 16 кор. ч., в Галичині на Волині, в Польщі — 15.000 пол. мар., у Німеччині — 20,000 нім. мар., в Америці — 1 доляр, у Франції — 7 франків, у Югославії — 30 динарів, у Болгарії — 30 левів у Румунії — 30 левів, у Італії — 8 лір.

Комплект за минулий рік 40 чеських корон; окреме число 3 кч.

Сторінка оголошень — 200 кч.